

У последњих десет година у Србији је приватизовано 3000 предузећа, од којих данас више од пола не ради. Катастрофалан „учинак“ приватизације је и 83000 изгубљених радних места, и то све упркос оствареном бруто приходу од 2,6 милијарди евра који је углавном завршавао у буџетским безданима. Наш саговорник, некадашњи директор Агенције за приватизацију, кога је баш сумња у корупцију дисквалификовала као неког ко омета ефикасну продају, за *Геополитику* тврди да је приватизација тек четврти извор корупције. Србија јесте опљачкана и болесна, али Србија и поред тога брзо и трајно може да оздрави. Терапија коју препоручује, шокантна на први поглед, брзо се чини потпуно природном и ефикасном. Подсећамо да је неколико месеци од именованга на место директора Агенције за приватизацију под притиском, поред осталих и структура око Млађана Динкића, Бранко Павловић смењен.

- Није приватизација главни извор корупције. Њени главни извори су трошење буџетских средстава и средстава локалних самоуправа и прање пара од дроге, које не може да се ради без политичке подршке, а масовно се радило. Затим, разноврзне грађевинске дозволе и пројекти, и тек на четвртном месту је приватизација. Не кажем да је корупција у приватизацији мала, напротив, огромна је, али људи нису свесни да су ови други извори корупције много већи. Људи знају да се много краде, али то што они мисле десет пута је мање од оног како стварно јесте.

А како стварно јесте?

- Све фактуре које се плаћају из градског или републичког буџета увећане су три пута. Мислите: додају 10 % па и 30%, али не! Ако се нешто ради за сто динара, фактура је на 350! То људи не могу да верују јер је то ненормално испумпавање пара. Да би сви били задовољни, од тих 350 динара сто добије нека њихова фирма, односно фирма која има добре односе са влашћу. Сто динара иде подизвођачу који стварно ради, сто динара онима који су непосредно уговарали тај посао, сто врховима који уопште омогућава тај систем и педесет динара иде још на ситну корупцију и онога ко је ту углављен да одради посао. Када је посао корумпиран пута три, онда и онај ко изводи радове у ствари нема контролу над квалитетом. Често се ради лоше да би морало поново да се ради, и то што

пре и што чешће.

Је ли Сартид још једна покрадена и затворена српска фирма?

- Оно што код Сартида несумњиво знамо јесте да се крађа десила у тренутку куповине. Односно, Ју-Ес Стил је купио много испод цене, па је ту реч о одговорности оних који су продавали. Такође знамо да прича како нас преузимање Сартида, са обавезама које има, ништа не кошта – није тачна. Знамо и да је Сартид користио изузетно ниске цене струје, далеко ниже од било ког конкурента у окружењу. Са тако ниском ценом струје Сартид је имао јефтинији производ, а тај профит узимао је за себе. Уместо да је ЕПС продавао струју по цени која важи у окружењу па би он бележио профит, та разлика у цени исказивала се као добит Ју-Ес Стила, коју је износио из земље. Овакав расплет потврдио је још једном у пракси да прецењен динар нужно доводи до банкротства било кога ко је извозно оријентисан.

Како оцењујете одговор Владе на одлазак Американаца?

- Влада је преузела њихове дугове из два мотива. Један је предизборни, не би ли сачували неке гласове у Смедереву, а други да учине још једну услугу Американцима. Проблем је што када држава тако уђе, приватни дуг учини сувереним, односно дугом који ће сигурно бити плаћен јер има гаранцију државе. И ту је проблем. То нисмо смели да урадимо јер су то огромне паре које буџет Србије у овом тренутку уопште нема. То је све конципирано да се некако прогура до избора, и ништа даље од тога.

Какве су у перспективи могућности Железаре Смедерево? Шта ће бити са Ју-Ес Стилом после избора?

- То не знамо. Мислим да ту озбиљне концепције шта уопште радити ни нема.

Која се количина новца врти у корупцији?

- Негде око милијарду евра на годишњем нивоу. Најмање. Али њу, заправо, није тешко срезати!

Како?

- Корупција је најлакши проблем који можете да решите у техничко-оперативном смислу за шест месеци до годину дана. У овом тренутку додатна отежавајућа ситуација је што је владајућа гарнитура, знајући да ће данас или сутра пасти са власти, поставила систем одбране државних органа који су под њиховом контролом, а сви они чине организовану криминалну групу која је на власти. Кад дође до промене власти, па се дâ налог државним органима да то гоне, они неће штети јер су део тога. Зато у овом тренутку решење иде од Безбедносно-информативне агенције и Војнобезбедносне службе. Кад се промени власт, прво морају да се кадровски реше те две институције, а то може јер су у ингеренцији Владе. Преко њих се од људи који су део организованог криминала „очисти“ републички тужилац, Државно веће тужилаца и Високи савет судства. Онда може да се крене у брза и ефикасна хапшења. Мора сигурно да се ухапси хиљаду људи са разних нивоа власти и то да не захватите никога ко је украо мање од 500.000 евра! Постоји тридесетак неуралгичних тачака система које истовремено морате да покријете људима који желе да се обрачунају с корупцијом. За највише годину дана тако имате подршку грађана који ће да виде да имају прво руководство које озбиљно ради свој посао. Наравно, није суштина тог система да се хапсе они претходни, већ да не да онима који су на власти да краду. Тада ће Србија бити уведена на колосек ситне корупције, с којом се друштво нормално бори, али то није корупција која блокира развој друштва. Ова садашња јесте.

То значи да лоши резултати приватизације нису највећи клип у нашим точковима?

-Резултати приватизације сами по себи немају одлучујући значај за економију Србије у будућности. Она је лоше резултате дала за претходни период, али ако крену у области економије ствари да се мењају набоље, анулираћемо негативне резултате, то не може да нас спута. Проблем је ако бисмо наставили тим путем, и даље све инфраструктурно што имамо продавали.

Па тек предстоји продаја највећих јавних предузећа! Да ли то значи да не треба да их приватизујемо? Синдикати ионако траже референдум по том питању.

- Не. Треба да идемо потпуно другим путем. Да једним делом капитала јавних предузећа докапитализујемо пензиони фонд, а другим делом да, са кључним утицајем, настави да управља држава. Али не може се применити само једна мера макроекономске политике, већ читава лепеза, која би онда у целини могла да функционише. Када бисмо паметно водили ову земљу, за четири године Србија би могли бити земља без спољног дуга. Замислите: сви око нас презадужени, а ми земља која нема спољни дуг!

Искрено, не могу то да замислим. Нити где су извори тог благостања, јер немаи данас спољни дуг, кад се и државе распродају, равно је благостању, ако не и више од тога. Засад на папиру имамо само ону једну милијарду коју смо отели од корупције. А даље?

- Тако је. Друга долази из смањеног давања из буџета за пензиони фонд, са две милијарде на милијарду евра, уз докапитализацију пензионог система новцем од јавних предузећа. То су две милијарде. Враћање на правила струке, односно боље управљање системима којима који су државни, генерисало би још додатних пола милијарде до милијарду евра. Треба се окренути инвестицијама везаним за Русију и Кину. Русима, то морам потпуно јасно рећи, треба понудити отварање војних база у Србији!

Мислите ли да би то Русима било интересантно?

- Да, зато што Америка игра на потпуно погрешну политику заоштравања према Русији. Нарочито тај ракетни штит, што је у ствари заокруживање у припреми за један нуклеарни напад на Русију. Зато геополитички Русији може бити врло интересантно да има своје базе с друге стране штита.

Шта ми добијамо тиме?

- Паре. Добијамо паре за те војне базе. Добијамо о њиховом трошку заштиту нашег неба. Јер они морају да штите своје базе најсавременијим системима, тако да више нико никада не може да нас бомбардује некажњено. И добијамо још бољи третман извоза наших производа и услуга у Русију, јер би Руси и тако штитили геополитички интерес

који би имали овде. Кинезима треба понудити на 99 година бесплатно Луку Панчево, Луку Београд и наш део пруге Београд–Бар и питати их шта им још треба да овде инвестирају и развијају производњу за ЕУ и за Русију. Тако бисмо смањили незапосленост и добили праву реиндустријализацију. Са оне три милијарде, и од ових ефеката које бисмо имали од договора са Русијом и Кином, генерисали бисмо пет милијарди евра, којих данас нема. Тада треба кренути са огромним инвестицијама у пољопривреду и, наравно, у образовање и науку, као будућност.

Под условом да доведемо и Русе и Кинезе, и да је све то технички могуће, колико је болно?

- То мора да буде болно, али је наравно могуће. Да би људи рекли „у реду, ово је у прве две три године болно“, и пристали на то, то мора да буде праведно. Неће нико у Србији, ако има осећај правде, да замери што је можда процес суров. Свако ће се сложити ако би на тај начин ово почело да личи на неку државу.

Чија политика може да изнесе тај концепт, с обзиром на то да су две најјаче странке проевропски оријентисане, што искључује ово о чему говорите?

- Ово о руским базама код нас не заступа још нико. Али већ сутра или прекосутра, када се будемо суочили са још већим проблемима, почевши од територијалног интегритета земље, неће бити тако. Ако су све земље које су признале Косово у НАТО-у, како мислимо да им парирамо неутралном политиком? Неутрална политика би 2001. године била веома лепо дочекана у Москви и Пекингу, али сада је касно. Сада морамо да идемо у сусрет проблемима. Ко дође на власт са жељом да стварно реши проблеме, мораће да дође на ову или неку сличну позицију. Ко дође претварајући се само да жели да реши проблеме, одлетеће са власти за пола године, јер је у Србији експлозивно стање. Кад би могао новим кредитима да се „полива“ стандард грађана, остала би ДС на власти, али нема више тих пара. Постаје народу јасно да нама без Србије као озбиљне државе спаса нема.

Концепт о којем сте говорили, по свему судећи, претпоставља Путина и даље на челу Русије. Ипак, он се суочава са великим проблемима у својој земљи. Ко то хоће да дестабилизује Путина?

- По концепцији Америке, Русија не би смела да буде ништа друго осим оно што је била за време Јељцина. Мислили су прво да је Путин неки ексцес, па су видели да није. Сада се плаше да им је, ако опет дође Путин, пропала концепција да толико ослабе Русију да је лако нуклеарно избомбардују и униште. Они су у овом тренутку спремни да играју на једну карту – да Путина или физички уклоне, или да пробају да га дестабилизују уличним демонстрацијама. Друга групација заинтересована за исту ствар су високорангирани корумпирани државни службеници у власти. Они такође знају да је сазрела свест и способност и Путина и људи око њега да се обрачунају с њима, и да даљег развоја Русије без тога нема. И трећа група су руски богаташи, који су донекле пристали на оно што Путин тражи, али су и даље енормно богати, а Путин хоће да се једном заувек расправи о богатству стеченом деведесетих година. Те три групације, свака из свог разлога, имају интереса да елиминишу или дестабилизују Путина.

Колико се њихов интерес поклопио с незадовољством једног дела народа? Ко је на улицама Русије?

- Организација, врх протеста, јесте ово што сам рекао. Наравно да у Русији имате и људе који су незадовољни, који би иначе били на демонстрацијама. Али варијанта је у томе да богаташи дају стотине милиона долара разним криминалним групама да у одређеном тренутку плате својим момцима који би се иначе за било шта тукли с полицијом, а камоли за новац, да на улицама издрже неколико дана жестоких туча с полицијом. Да се то медијски покрије, и да то корумпираној државној структури буде алиби да на одређен начин припомогне. То је опасан сценарио који се проиграва, који је у току. Али Путин игра паметно јер испумпава сваки могући разлог за излазак на улицу. Увели су по две камере које ће покривати свако бирачко место, тако да ће на интернету у реалном времену моћи да се прате избори. Они већ сада све раде како би одвојили људе који су заведени, који би грешком били на улици, па да се обрачунају с онима који су плаћени да тако нешто раде.

После руских иду наши избори. Шта прогнозируете?

- Срећа у несрећи код наредних избора је што свако ко би ушао у коалицију са ДС у ствари не би могао да влада. Може неко ко је у коалицији да има и три четвртине министара, па опет ништа. Дође неко за министра, а првих педесет испод њега су из ДС-а и Г17+. И како да управља? Та сумња да је могуће правити коалицију, примера ради, СНС и ДС, не постоји, јер то значи да СНС, и кад би победила, не би могла да влада. Па које луд да то ради, да се мучи, да добије изборе да не би владао!? ДС ће бити у опозицији. Сигуран сам да уколико се не направи једна листа ЛДП, Г17 и ДС, Г17

У Србији је експлозивно стање

Пише: Бранко Павловић
петак, 16 март 2012 18:10

и ЛДП не прелазе цензус!

Потпуно искључујете коалицију СНС-ДС?

- Она је потпуно немогућа. Мислим да ће СНС и ДСС без ичије помоћи формирати владу.

Разговор водила: Дијана Ивановић

Фото: Александар Драгутиновић

Геополитика, март 2012.